

Fremsat den {FREMSAT} af velfærdsministeren (Karen Jespersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov social service

(Skærpelse af regler om forældreoplysning og indførelse af ungeoplysning)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008, som ændret ved § 15 i lov nr. 1587 af 20. december 2006, § 9 i lov nr. 346 af 18. april 2007, § 1 i lov nr. 549 af 17. juni 2008 og lov nr. 1118 af 26. november 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 57 a, stk. 1, ændres »kan« til: »skal«.

2. I § 57 a indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

”Stk. 4. Afgørelse om forældreoplysning efter stk. 1 giver adgang til at træffe afgørelse efter § 52, stk. 1 og iværksætte foranstaltninger efter § 52, stk. 3, nr. 1, 2, 3, 7 og 10, selvom forældremyndighedsindehaveren ikke ønsker foranstaltningen iværksat, når det vurderes, at formålet med foranstaltningen skønnes at kunne opnås uanset det manglende samtykke.”

Stk. 4-7 bliver herefter stk. 5-8.

3. Efter § 57 a indsættes:

»§ 57 b. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at meddele en ung i alderen 12 til og med 17 år et ungeoplysning, jf. stk. 3, når den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for den unges udvikling, og hvor det vurderes, at frivilligt samarbejde med den unge og forældremyndighedsindehaveren om støtte efter § 52, stk. 3 ikke er tilstrækkeligt til at afhjælpe den unges problemer, jf. stk. 4. Afgørelsen om ungeoplysning kan træffes uden forældremyndighedsindehaverens samtykke.

Stk. 2. Meddelelse af et ungeoplysning forudsætter, at der foreligger oplysninger om,

- 1) at den unge har ulovligt skolefravær, eller at undervisningspligten i øvrigt ikke opfyldes,
- 2) at den unge har begået kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed,
- 3) at den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer, eller
- 4) at den unge nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af den unges problemer.

Stk. 3. Et ungeoplysning angiver en eller flere konkrete handlepligter for den unge, som skal være egnede til at bidrage til en løsning af den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet. Det kan herunder fastsættes, at den unge skal

- 1) møde op til skoleundervisning,
- 2) modtage en foranstaltning efter § 52, stk. 3, nr. 1, 3, 6, 7, 9 og 10,
- 3) være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt eller
- 4) bidrage til at genoprette forrettet skade.

Stk. 4. Afgørelse om ungeoplysning efter stk. 1 giver adgang til at træffe afgørelse efter § 52, stk. 1, og iværksætte foranstaltninger efter § 52, stk. 3, nr. 1, 3, 6, 7, 9 og 10, selvom forældremyndighedsindehaveren ikke ønsker foranstaltningen iværksat, når det vurderes, at formålet med foranstaltningen skønnes at kunne opnås uanset det manglende samtykke.

Stk. 5. Afgørelsen om ungepålæg træffes for en afgrænset periode af højst 12 måneders varighed. Ungepålægget kan forlænges med højst 6 måneder ad gangen.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om bortfald af pålægget, hvis kommunalbestyrelsen vurderer,

- 1) at forholdet, der lå bag pålægget, ikke længere eksisterer, eller
- 2) at ungepålægget ikke længere er egnet til at løse den unges problemer

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen skal ved afgørelse om ungepålæg efter stk. 1 overveje, om der samtidig bør træffes afgørelse om forældreplæg efter § 57 a.«

4. I § 140, *stk. 4*, indsættes som *2. pkt.*:

”Det skal i den forbindelse overvejes, om det vil være relevant at træffe afgørelse om ungepålæg, jf. § 57 b.

5. I § 167, *stk. 1* ændres ”§ 69, stk. 1 og 2” til: ”§ 69, stk. 1 og 2, afgørelser om ungepålæg efter § 57 b samt afgørelser om foranstaltning efter § 52, stk. 3, nr. 3, 6, 7, 9, og 10, der træffes i forbindelse med afgørelse om ungepålæg, jf. § 57 b, stk. 2”.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2009.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Regeringen ønsker at sikre en virkningsfuld indsats over for udsatte børn og unge og deres familier. Både ved at understøtte forældre til udsatte børn og unge i at varetage deres forældreansvar og ved at tilvejebringe de nødvendige redskaber til, at de kommunale myndigheder gennem en mere insisterende indsats kan håndtere gruppen af utilpassede unge, som ikke kan nås med de eksisterende tilbud og ikke vil samarbejde om løsningen af deres problemer.

Derfor omfatter lovforslagets første del en skærpelse af reglerne om forældreplæg ved at ændre bestemmelsen fra en *kan* til *skal*-bestemmelse med henblik på at sikre, at kommunalbestyrelserne anvender redskabet i de tilfælde, hvor det er relevant.

Med lovforslagets anden del indføres der et ungeplæg, hvorefter kommunalbestyrelsen forpligtes til at pålægge unge i alderen 12 – 17 år at tage imod et relevant tilbud eller at udføre konkrete handlepligter, når visse nærmere angivne betingelser er opfyldt.

Forslaget er en udmøntning af regeringens aftale med Dansk Folkeparti og Liberal Alliance om finansloven for 2009 og skal ligeledes ses i sammenhæng med finansloven for 2008, hvoraf det fremgår, at indsatsen for at forebygge og bryde negative adfærdsmønstre hos unge skal styrkes.

2. Lovforslagets baggrund og formål

Forældremyndigheden og den pligt, der følger heraf, er ikke bare en formel institution. Forældre er de vigtigste personer i forhold til at give omsorg og opdrage barnet. Forældrenes egen adfærd udgør en helt central påvirkning. Forældrene er derfor stadigvæk helt centrale figurer i et barns eller en ungs liv, selv om børnene i stigende grad påvirkes af andre, efterhånden som de bliver ældre. Derfor får det også stor betydning, hvis forældrene ikke kan eller vil påtage sig det ansvar, der følger med at være forældre.

Nogle forældre udfylder ikke deres rolle som forældre for deres børn og dermed som ansvarlige for børnenes positive udvikling. I nogle tilfælde er det fordi, at forældrene ganske enkelt ikke er i stand til at løfte forældreansvaret som følge af psykisk sygdom, omfattende misbrug eller andet. I andre tilfælde er forældrene sig ikke deres ansvar bevidst - måske fordi forældrene aldrig har lært, hvad ansvaret indebærer, og hvordan man løfter det. I endnu andre tilfælde er der desværre tale om, at forældrene vælger ikke at påtage sig ansvaret, men overlader det til andre – herunder til børnene og de unge selv.

Som et redskab til at håndtere sidstnævnte gruppe af forældre indførtes der i 2006 det såkaldte forældreplæg, hvor kommunalbestyrelsen fik mulighed for at pålægge forældre at udføre konkrete handlepligter. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 289 af 7. april 2006 om ændring af lov om social service og lov om en børnefamilieydelse (styrkelse af forældreansvaret).

En evaluering af forældreplægget fra 2007 tyder på, at pålæggene er et virkningsfuldt redskab, men at muligheden for forældreplæg anvendes sjældent og kun af relativt få kommuner. Derfor omfatter lovforslagets første del en skærpelse af reglerne om forældreplæg ved at ændre bestemmelsen fra en *kan* til en *skal*-bestemmelse. Formålet er at sikre, at kommunalbestyrelsen i højere grad benytter forældreplæg som et redskab i indsatsen over for udsatte børn og unge og deres forældre.

Det har gennem længere tid været en særlig udfordring at håndtere socialt udsatte unge, som er inde i en uheldig udvikling med fx utilpasset adfærd, misbrug eller manglende skolegang, og hvor det ikke er muligt at fastholde den unge i et frivilligt tilbud.

Et fællestræk for disse unge er, at deres udvikling er i fare, men at de ikke umiddelbart er i stand til selv at se, at deres negative handlinger og adfærd kan have store konsekvenser for dem selv og andre. Derfor er der behov for i højere grad at tydeliggøre dette over for de unge med henblik på at bringe dem tilbage på rette spor.

Lovforslagets anden del forpligter kommunalbestyrelsen til at pålægge unge i alderen 12 – 17 år at tage imod et relevant tilbud eller at udføre konkrete handlepligter, når visse nærmere angivne betingelser er opfyldt. Formålet med denne del af forslaget er dels at give kommunalbestyrelserne flere værktøjer til at sætte ind med mere insisterende indsatser overfor disse unge, og dels at bidrage til, at den enkelte unge hjælpes ind i en mere positiv udvikling, bl.a. ved at synliggøre konsekvenserne af den unges negative adfærd.

3. Gældende ret og lovforslagets hovedindhold

3.1. Skærpelse af regler om forældreplæg

3.1.1. Gældende ret

Efter gældende ret kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om at meddele forældremyndighedsindehaveren et forældreplæg, når der er risiko for, at et barns eller en ungs udvikling er i fare, og det vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar. Forældreplægget skal angive en eller flere konkrete handlepligter for forældremyndighedsindehaveren, som skal hjælpe forældrene til at handle anderledes til fordel for barnet. Det kan fx være at følge deres barn i skole, deltage i et forældreprogram eller møde op til møder med relevante myndigheder.

Indførelsen af forældreplægget i 2006 kom i forlængelse af regeringsgrundlaget »Nye mål« fra 2005 og skulle ses i sammenhæng med et udviklingsarbejde om forældreprogrammer og en opfordring til kommunalbestyrelserne om i højere grad at tilbyde forældreprogrammer til forældre.

En evaluering af anvendelsen af forældreplæg (2007) viser, at pålæggene er et virkningsfuldt redskab, men at muligheden for forældreplæg anvendes sjældent og kun af relativt få kommuner. Dette skyldes ifølge evalueringen blandt andet, at der på sagsbehandlerniveau er en vis modstand mod redskabet.

3.1.2. Lovforslagets hovedindhold

For at sikre, at reglerne om forældreplæg bliver anvendt i overensstemmelse med de intentioner, som ligger til grund for bestemmelserne, foreslås det derfor at skærpe de kommunale myndigheders forpligtelser på området. Efter de nugældende bestemmelser *kan* kommunalbestyrelsen anvende forældreplæg som et redskab til at få forældre til at påtage sig forældreansvaret, når de ovennævnte betingelser er til stede. Med forslaget ændres bestemmelsen således, at kommunalbestyrelsen fremover *skal* anvende forældreplægget i disse tilfælde. På den måde sikres det, at kommunalbestyrelserne bruger redskabet, når det er relevant.

Forslaget om skærpelse af reglerne om forældreplæg skal ses i sammenhæng med, at der i forbindelse med regeringens aftale med Dansk Folkeparti og Liberal Alliance om finansloven for 2009 er afsat 40 mio. kr. til øget anvendelse af forældreprogrammer. Formålet med initiativet er at formidle erfaringerne med forældreprogrammer og få flere kommunalbestyrelser til at arbejde målrettet med programmerne.

Lovforslaget medfører ikke ændringer i forudsætningerne for anvendelse af forældreplæg, jf. de særlige bemærkninger.

3.2. Indførelse af ungeplæg

3.2.1. *Gældende ret*

Efter gældende ret er det muligt at *tilbyde* utilpassede unge en række forebyggende foranstaltninger, jf. § 52, herunder behandling af den unges problemer, udpegning af en personlig rådgiver, udpegning af en fast kontaktperson og formidling af praktiktilbud. Iværksættelse af disse foranstaltninger forudsætter samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. Der er dog mulighed for at træffe afgørelse om hhv. konsulentbistand, personlig rådgiver og kontaktperson uden forældremyndighedsindehaverens samtykke, hvis det skønnes, at formålet vil kunne opnås uanset det manglende samtykke, jf. § 56.

Derudover er der mulighed for at tilbyde anbringelse uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 8. En sådan afgørelse forudsætter udover samtykke fra forældremyndighedsindehaveren også særskilt samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år.

Endelig har kommunens børn og unge-udvalg mulighed for at træffe afgørelse om anbringelse af den unge uden for hjemmet uden samtykke, når der er åbenbar risiko for, at den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade, jf. § 58. Såfremt en ung, der er fyldt 15 år, er enig i anbringelsen, kan børn og unge-udvalget træffe afgørelse, når anbringelsen må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov, dvs. på baggrund af et lempeligere anbringelseskriterium.

3.2.2. *Lovforslagets hovedindhold*

Det foreslås at pålægge kommunalbestyrelserne at træffe afgørelser om et ungepålæg over for unge i alderen 12 - 17 år. Formålet med ændringen i forhold til gældende ret er at:

- tydeliggøre kommunalbestyrelsens pligt til at sætte ind over for unge, der har adfærdsmæssige problemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at den unges udvikling i fare,
- tydeliggøre, *hvornår* kommunalbestyrelsen har pligt til at sætte ind,
- tydeliggøre over for den unge, at der stilles krav til pågældende og
- udvide handlemuligheder, så kommunalbestyrelsen ikke kun har mulighed for at iværksætte en foranstaltning efter § 52 over for den unge, men også kan pålægge den unge konkrete handlepligter.

Pålæggets indhold

Ungepålægget skal fungere som et fleksibelt redskab, der kan tilpasses den enkelte unges situation og behov. Ungepålæggets indhold kan således variere meget. Den unge vil både kunne pålægges at modtage foranstaltninger efter serviceloven, ligesom den unge kan pålægges at deltage i relevante aktiviteter, som vurderes at kunne bidrage til en positiv udvikling hos den unge. Endelig vil den unge også kunne blive pålagt at bidrage til at genoprette forrettet skade, fx ved deltagelse i oprydning efter hærværk.

Det er afgørende for anvendelse af ungepålægget, at det indgår i en fremadrettet bestræbelse på at ændre den unges adfærd og ikke som en straf med bagudrettet perspektiv. Pålægget gives efter en konkret vurdering og er et led i den forebyggende indsats og har ikke karakter af en enkeltstående reaktion eller sanktion over for et bestemt forhold.

Det er en forudsætning for anvendelse af et ungepålæg, at den unge skønnes at være i stand til at udføre de konkrete handlinger, som de pålægges, og at handlepligterne er egnede til at bidrage til en løsning af den unges problemer. Handlepligterne skal i forlængelse heraf hjælpe den unge til at handle anderledes. Pålægget skal også være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, dvs. at indholdet skal stå mål med årsagen til og formålet med pålægget.

Målgruppen

Målgruppen er unge, der har adfærdsmæssige problemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at den unges udvikling i fare. Man kan i denne sammenhæng tale om unge i *gråzonen*, dvs. unge som befinder sig mellem gruppen af unge, der allerede kan nås og motiveres under de nuværende lovgivningsmæssige rammer på den ene side, og gruppen af unge, som er kommet så langt i deres negative udvikling, at et ungepålæg vil være en utilstrækkelig indsats, på den anden side. I forhold til sidstnævnte gruppe vil der skulle iværksættes andre og mere passende tiltag, fx anbringelse uden samtykke.

Det er vigtigt at understrege, at ungepålægget grundlæggende har et forebyggende sigte og således skal ses som et supplerende redskab til at styrke den forebyggende indsats. Det betyder også, at pålægget skal ses i sammenhæng med øvrige forebyggende foranstaltninger og den samlede indsats over for den enkelte unge og dennes familie. Pålægget vil sjældent kunne stå alene.

Efter forslaget skal ungepålæg gives i de tilfælde, hvor det efter en konkret vurdering af den unges forhold og situation vurderes at kunne bidrage til en positiv udvikling hos den unge. Det er i forlængelse heraf centralt, at ungepålægget i sit konkrete indhold og udformning har et klart udviklingsmæssigt sigte, herunder at den unge bringes til at forstå konsekvenserne af sine handlinger. Der er således ikke tale om, at den unge fx pålægges en eller flere konkrete handlepligter som straf eller sanktion i anledning af sin adfærd. Ungepålægget indgår i den forebyggende indsats og skal støtte den unge i at ændre adfærd.

Sanktioner ved manglende efterlevelse

Grundlæggende giver ungepålægget mulighed for at tilrettelægge en mere insisterende indsats. Fx styrkes mulighederne for at tilknytte en kontaktperson til den unge, som ved en opsøgende og vedholdende indsats kan arbejde med den unges motivation til beskæftigelse, uddannelse og lignende, herunder f.eks. hente og bringe den unge til den pålagte handlepligt.

Ungepålægget vil derudover kunne ledsages af et tilsvarende forældrepålæg, hvor forældrene pålægges konkrete handlepligter, som bidrager til eller supplerer den unges efterlevelse af ungepålægget. Et sådant ledsagende forældrepålæg vil skulle håndhæves på samme måde som andre forældrepålæg, herunder stop for udbetaling af børnefamilieydelse ved manglende efterlevelse.

Det er ikke muligt inden for servicelovens rammer at hjemle egentlige sanktioner over for børn og unge som direkte konsekvens af manglende efterlevelse af et ungepålæg. Serviceloven rummer mulighed for at anbringe uden samtykke, og dette vil formentlig også i en del tilfælde være en reel mulighed ved manglende efterlevelse af et ungepålæg, fordi manglende overholdelse af ungepålægget indebærer en forværring af den unges situation. Men anbringelse uden samtykke må ikke ske per automatik eller som en sanktion ved manglende efterlevelse, idet en sådan afgørelse forudsætter en konkret vurdering af, om anbringelsesgrundlaget er opfyldt.

Forsøg med politimæssig bistand til gennemførelse af ungepålæg

Der gennemføres i tilknytning til lovforslaget et lokalt forsøg, hvor politiet efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde kan bistå ved gennemførelsen af et ungepålæg, først og fremmest ved i givet fald at hente og bringe den unge til det sted, hvor ungepålægget skal opfyldes. Muligheden for politiets bistand er i vidt omfang tiltænkt en præventiv funktion. Det forventes, at alene viden om, at politiet kan tilkaldes, vil få flertallet af de unge til at møde op. Politiets aktive deltagelse vil derudover kun være relevant ved gennemførelsen af et ungepålæg i særlige tilfælde, hvor både den unge og forældrene forsømmer at efterleve deres respektive pålæg. Anmodning om politiets bistand vil afhænge af en konkret vurdering, og herunder af en proportionalitetsvurdering. Forsøget gennemføres i én politikreds.

3.2.3. Øvrige bemærkninger

Forholdet til menneskerettighederne

Indførelse af ungepålæg, herunder pålæg om at udføre arbejde, giver anledning til at overveje forholdet til EMRK artikel 4 og 8.

Ungepålæg indebærer, at handlepligter vil kunne pålægges uanset forældremyndighedsindehavers holdning hertil, og et sådant pålæg griber dermed ind i familiens anliggender. Ungepålæg må derfor antages at være omfattet af anvendelsesområdet for EMRK artikel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv. Udstedelse af et ungepålæg må derfor anses for et indgreb, der ifølge artikel 8, stk. 2, skal have hjemmel i lov, varetage et af de i bestemmelsen nævnte legitime formål og være proportionalt.

Som det fremgår ovenfor, har indførelse af muligheden for at træffe afgørelse om ungepålæg til formål at give øgede muligheder i forhold til unge, når der er risiko for, at deres udvikling er i fare, og varetager således et hensyn til den offentlige tryghed, til forebyggelse af uro og forbrydelse og til at beskytte andres rettigheder eller friheder. Anvendelse af ungepålæg skal konkret være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, og ordningen findes derfor generelt at være i overensstemmelse med EMRK.

Det følger af EMRK artikel 4, at ingen må pålægges tvangs- eller pligtarbejde. Begrebet "tvangs- eller pligtarbejde" fortolkes i lyset af de relevante ILO-konventioner og vil som udgangspunkt omfatte ethvert arbejde, der kræves af en person under trussel om en hvilken som helst straf, og som den pågældende ikke frivilligt har påtaget sig. Forbuddet gælder efter Domstolens praksis ikke kun en trussel om "straf" i traditionel forstand i form af bøde eller fængsel. Domstolen har herudover lagt vægt på, om arbejdet har været uforholdsmæssigt tyngende.

Som det fremgår ovenfor, er der ikke knyttet egentlige sanktioner til manglende efterlevelse af ungepålæg. Der foreslås imidlertid en forsøgsordning, hvorefter politiet kan bistå i forbindelse med ungepålæg.

Magtanvendelse, der alene består i enkeltstående afhentninger og afleveringer på arbejdsstedet, kan næppe sidestilles med en "straf", således at der vil være tale om tvangs- eller pligtarbejde i konventionens forstand. Afhentning ved politiets foranstaltning må imidlertid antages at have en sådan intensitet, at det vil udgøre et indgreb omfattet af EMRK artikel 8. Et sådan indgreb skal som nævnt ovenfor opfylde betingelserne i artikel 8, stk. 2, hvorefter indgrebet skal have hjemmel i lov, varetage et af de i bestemmelsen nævnte legitime formål og være proportionalt.

Forslaget må anses at varetage de samme hensyn som nævnt ovenfor. Som det ligeledes fremgår ovenfor, skal anmodning om politiets bistand i hvert enkelt tilfælde undergives en proportionalitetsvurdering.

Hurtig og effektiv sagsbehandling

Det er vigtigt, at sagsbehandlingen i forbindelse med afgørelse om ungepålæg er hurtig. For det første fordi den pædagogiske effekt af pålægget mindskes, jo længere tid der går, inden den unge mærker konsekvensen af sin negative adfærd. Men også fordi den negative adfærd hos unge mennesker kan eskalere ganske hurtigt, hvis der ikke sættes ind. I løbet af bare nogle ugers fravær fra skolen kan et evt. misbrug tiltage, og den unge kan hurtigt vænne sig til en hverdag uden forpligtelser eller faste rammer.

Derfor er det vigtigt, at der i forbindelse med ungepålægget er fokus på hurtigt at gennemføre den relevante undersøgelse af den unges forhold, jf. servicelovens § 50. Målgruppen for ungepålægget er unge, der har et behov for særlig støtte og derfor er omfattet af § 50. Der er som udgangspunkt fastsat en tidsfrist på 4 måneder for udarbejdelse af denne undersøgelse, men der gøres i den forbindelse opmærksom på, at undersøgelsen ikke skal være mere omfattende, end formålet tilsiger, og at kommunalbestyrelsen altid skal tage stilling til, om der er akut behov for foranstaltninger.

I mange tilfælde vil der være tale om unge, som i forvejen er kendt af de sociale myndigheder, idet ungepålægget netop typisk vil kunne anvendes som et mere insisterende redskab over for unge, som ikke umiddelbart kan bringes til at samarbejde frivilligt. I disse tilfælde vil der allerede foreligge en § 50-undersøgelse.

Udveksling af oplysninger

I et sagsforløb vedrørende meddelelse af ungepålæg vil der være behov for, at kommunalbestyrelsen inddrager visse medaktører. Der vil i den forbindelse være behov for i et vist omfang at udveksle oplysninger mellem de kommunale myndigheder og de relevante medaktører. Medaktører kan blandt andet være personalet på en skole eller i en klub, politiet eller private, i det omfang de udfører opgaver for det offentlige, og dermed er omfattet af de samme regler som offentlige institutioner og offentligt ansatte. Udvekslingen af oplysninger sker i forbindelse med såvel underretning af de sociale myndigheder ved bekymring for en ungs udvikling, udarbejdelsen af en undersøgelse af den unges forhold efter servicelovens § 50, vurdering af, om betingelser for at meddele et ungepålæg er til stede, samt opfølgningen på, om den unge efterlever pålægget.

Der foreslås ikke i denne forbindelse nye regler om udveksling af oplysninger, da det vurderes, at den nødvendige udveksling af oplysninger er dækket af de allerede gældende regler i lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, retsplejeloven samt forvaltningsloven.

Klageadgang

Bestemmelsen om ungepålæg er omfattet af de almindelige klage regler. Både forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 12 år, kan klage over afgørelsen.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Forslaget vil medføre en merudgift på 8,0 mio. kr. i 2009, og 14,0 mio. kr. i 2010 til 2012. Heraf er der afsat i alt 1,6 mio. kr. til evaluering af ordningen fordelt med 1 mio. kr. i 2009 og 0,2 mio. kr. i årene 2010-2012.

Merudgiften på 14,0 mio. kr. dækker den forventede stigning i antallet af sociale foranstaltninger som følge af hhv. forældre- og ungepålæg, kompensation for kommunernes administrative merarbejde og behandlingen i de sociale nævn og i Ankestyrelsen. De økonomiske konsekvenser skal forhandles med de kommunale parter.

Forslaget vil medføre flere sociale foranstaltninger samt øgede administrative konsekvenser for kommunerne, de sociale nævn og Ankestyrelsen i form af øget sagsbehandling i sager om særlig støtte til børn og unge efter serviceloven.

5. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer

Udover relevante ministerier har lovforslaget været sendt i høring hos 3 F – Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Center for Ligebehandling, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Dansk Industri, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykologforening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Regioner, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Familieplejen Danmark, Familiestyrelsen, FOA - Fag og Arbejde, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, ForældreLANDSforeningen, HK/Kommunal, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening, Kristeligt Fagbevægelse, Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre, Landsforeningen af Kvindekrisecentre, Landsforeningen af Opholdssteder og Skole- og Behandlingstilbud, Landsforeningen af Socialpædagoger, Lægeforeningen, Lærernes Centralorganisation, Danmarks Lærerforening, Plejefamiliernes Landsforening, Pædagogisk Medhjælperforbund, Red Barnet, Rigsadvokaten, Rådet for Socialt Udsatte, Socialpædagogerne, Statsforvaltningerne, TABUKA og Ungdommens Vel.

10. Sammenfattende skema over lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat,	Ingen	7,8 mio. kr. i 2009, 14,0 mio. kr. årligt i årene fremefter
Administrative konsekvenser for staten	Ingen	De administrative konsekvenser udgør 4,1 mio. kr. i 2009 og 6,4 mio. kr. i 2010 og frem.
Økonomiske konsekvenser for erhverv	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhverv	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgere	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Skærpelse af regler om forældrepålæg

Det foreslås at erstatte ordet »kan« med ordet »skal« i servicelovens § 57 a, stk. 1, 1. pkt.. Herved forpligtes kommunalbestyrelserne til at træffe afgørelse om forældrepålæg, når der er risiko for, at et barn eller en ungs udvikling er i fare, og det vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar. Hidtil har det alene været *en mulighed* for kommunalbestyrelsen at træffe en sådan afgørelse.

Den foreslåede ændring berører ikke forudsætningerne for at træffe afgørelse om forældrepålæg. Det er således fortsat en grundlæggende betingelse, at forældremyndighedsindehaveren vurderes at være i stand til at løfte forældreansvaret. Forældre, der har individuelle vanskeligheder, fx fordi de er udviklingshæmmede eller psykisk syge, vil derfor som udgangspunkt ikke være omfattet af målgruppen, idet de netop på grund af deres særlige forhold ikke kan forventes til enhver tid at opfylde deres forældreforpligtelser.

Der er ligeledes tale om samme målgruppe, nemlig familier, hvor en undersøgelse af barnets forhold (efter servicelovens § 50) har vist, at der er behov for at iværksætte en foranstaltning.

Anvendelse af forældrepålægget forudsætter ligeledes fortsat, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare, og at dette vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til forældreansvaret. Det forudsættes også, at der foreligger oplysninger om enten:

- 1) ulovligt skolefravær eller manglende opfyldelse af undervisningspligten,
- 2) kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed,
- 3) alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge eller
- 4) manglende samarbejdsvilje hos forældremyndighedsindehaveren om løsningen af barnets eller den unges problemer.

Endelig skal de konkrete handlepligter, som forældremyndighedsindehaveren pålægges, være klart formulerede og egnede til at bidrage til en løsning af barnet eller den unges problemer, herunder ved at hjælpe forældrene til at handle anderledes. I forlængelse heraf er anvendelsen af forældrepålægget ligeledes underlagt den almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsgrundsætning. Det vil sige, at det altid skal vurderes, om en frivillig løsning er mulig, inden der træffes afgørelse om et forældrepålæg.

Derudover gælder der samme tidsmæssige begrænsninger for anvendelsen af forældreplæg som under de nugældende bestemmelser, dvs. at der højst kan træffes afgørelse om forældreplæg for en afgrænset periode på højst 12 måneder, og at plægget højst kan forlænges med 6 måneder ad gangen. Der er ikke fastsat nogen grænse for, hvor mange gange et forældreplæg kan forlænges.

Kommunalbestyrelsen er fortsat forpligtet til at træffe afgørelse om bortfald af forældreplægget, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at:

- 1) forholdet, der lå til grund for plægget, ikke længere eksisterer, eller
- 2) forældreplægget ikke længere er egnet til at løse barnets eller den unges problemer.

Endelig gælder samme regler ved manglende efterlevelse af forældreplægget, dvs. at kommunalbestyrelsen *skal* træffe afgørelse om manglende efterlevelse, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at den, der er meddelt et forældreplæg, ikke efterlever plægget, og at den manglende efterlevelse ikke beror på undskyldelige omstændigheder. Afgørelsen medfører et stop for udbetalingen af børnefamilieydelsen og er gældende for ét kvartal. Der skal ligge klare informationer til grund for en konstatering af, at et forældreplæg ikke er efterlevet.

Forældremyndighedsindehaveren kan påklage kommunalbestyrelsens afgørelse til det sociale nævn, jf. servicelovens § 166, stk. 1, og kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Til nr. 2

Det foreslås at indføje et nyt stykke i bestemmelsen, som har til formål at præcisere, at afgørelse om forældreplæg giver adgang til iværksætte en række foranstaltninger efter § 52, selvom forældremyndighedsindehaveren ikke ønsker foranstaltningen iværksat. Der vil i så fald være tale om selvstændig afgørelse.

Det er i forvejen nævnt som eksempel på forældreplæggets indhold i bestemmelsens stk. 3, nr. 5, at forældrene kan blive pålagt at deltage i et af kommunen tilbudt forældreprogram. Et sådant forældreprogram vil være omfattet af § 52, stk. 3, nr. 3. Der er således alene tale om en præcisering af nuværende praksis.

Til nr. 3

Indførelse af ungeplæg

Om stk. 1.

Det foreslås at forpligte kommunalbestyrelsen til at træffe afgørelse om ungeplæg over for unge i alderen 12 - 17 år, som har adfærdsmæssige problemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at det udgør en risiko for den unges udvikling, og hvor det ikke umiddelbart er muligt at imødegå denne risiko gennem frivilligt samarbejde med den unge.

Formålet med ungeplægget er således at få den unge ind i en positiv udvikling, og det er afgørende for anvendelse af ungeplægget, at det indgår i en fremadrettet bestræbelse på at ændre den unges adfærd og ikke som en straf med bagudrettet perspektiv. Plægget gives efter en konkret vurdering og er et led i den forebyggende indsats og ikke har karakter af en enkeltstående reaktion eller sanktion over for et bestemt forhold.

Ungeplægget skal i forlængelse heraf ses i sammenhæng med øvrige forebyggende foranstaltninger og den samlede indsats over for den enkelte unge og dennes familie. Plægget vil typisk anvendes, hvor samarbejdet er "kørt fast", men det er ikke påkrævet, at der er gået et længere forløb forud med sociale foranstaltninger eller forsøg på iværksættelse af sådanne. Det skal dog altid vurderes, om en frivillig løsning er mulig, inden der træffes afgørelse om ungeplæg, jf. et almindeligt proportionalitetsprincip.

Det er en forudsætning for at træffe afgørelse om ungeplæg, at den unge grundlæggende vurderes at være i stand til at bidrage til og tage ansvar for sin egen udvikling. Unge, der fx er udviklingshæmmede eller psykisk syge, vil som udgangspunkt ikke være omfattet af målgruppen, idet de netop på grund af deres særlige forhold ikke kan forventes at kunne tage ansvar for deres egen udvikling.

Afgørelsen om ungepålæg kan træffes uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. Afgørelsen kan påklages til det sociale nævn, jf. § 167, stk. 1, og kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område af den unge, der er fyldt 12 år, og forældremyndighedsindehaveren (se særlige bemærkninger til pkt. 5).

Om stk. 2.

For at sikre, at ungepålægget anvendes målrettet, knyttes anvendelsen til nogle af de centrale problemstillinger hos målgruppen. Tilstedeværelsen af en eller flere af disse problemstillinger hos den unge skal forstås som indikatorer på, at den unges udvikling er i fare. Der skal således foreligge mindst en af fire nedenfor angivne situationer for, at kommunen har grundlag for at træffe afgørelse om forældrepålæg:

- 1) ulovligt skolefravær eller manglende opfyldelse af undervisningspligten i øvrigt,
- 2) kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed,
- 3) alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer eller
- 4) nægtelse af samarbejde med relevante myndigheder om løsningen af den unges problemer.

Tilstedeværelsen af en eller flere af disse problemstillinger fører ikke per automatik til et ungepålæg. Afgørelse om ungepålæg skal træffes på baggrund af en konkret vurdering af, om de samlede betingelser for at anvende pålægget er opfyldt, herunder at pålægget vurderes at ville bidrage til den unges udvikling.

Om nr. 1

Lovforslaget omfatter både ulovligt fravær fra undervisningen i folkeskolen og i friskolerne. Det fremgår af Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 822 af 26. juli 2004 om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen, at hvis en elev i folkeskolen udebliver fra undervisningen, skal forældrene mundtligt eller skriftligt oplyse skolen om grunden hertil. Hvis udeblivelsen skyldes sygdom af mere end 2 ugers varighed, kan skolen forlange lægeattest. Skolen har således ret til at kende årsagen til en elevs fravær og pligt til at undersøge baggrunden for fraværet, hvis forældrene ikke selv oplyser om årsagen. Fravær, der ikke er begrundet i sygdom, skal godkendes af skolen. I modsat fald er der tale om ulovligt fravær.

Reglerne om fravær fra undervisningen i friskoler er reguleret af lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 962 af 26. september 2008. Det fremgår af lovens § 6, stk. 2, at skolens leder skal påse, at de undervisningspligtige elever deltager i undervisningen, og at forældrene kan anmodes om at give skolen skriftlig oplysning om grunden til en elevs udeblivelse fra undervisningen. Skyldes udeblivelsen sygdom af mere end 2 ugers varighed, kan skolens leder forlange lægeattest. Hvis en elev ikke opfylder undervisningspligten, indberetter skolens leder det til kommunalbestyrelsen i elevens bopælskommune.

Der vil foreligge ulovligt skolefravær i lovforslagets forstand, hvis der er tale om ulovligt fravær efter disse bekendtgørelsers definitioner. Det afgørende er dog ikke nødvendigvis antallet af ulovlige fraværsdage, men i lige så høj grad, hvorvidt fraværet har et mønster eller en karakter, der giver anledning til bekymring i forhold til den unges sociale og faglige udvikling. Det er en vurderingssag, om barnets eller den unges fravær har et omfang eller et mønster, der begrundet anvendelse af ungepålæg. Man kan således ikke på forhånd opstille objektive kriterier for, hvor meget fravær der er tilstrækkeligt.

Ved »undervisningspligten ikke i øvrigt opfyldes« forstår, at barnet eller den unge ikke modtager en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. I tilfælde, hvor barnet eller den unge hjemmeundervises eller hjemtages til hjemmeundervisning under sådanne omstændigheder som nævnt i § 41 a, stk. 1, skal der således foretages en vurdering af, om undervisningspligten opfyldes. Efter friskolelovens § 35, stk. 1, fører kommunalbestyrelsen tilsyn med den undervisning, børnene eller de unge får i hjemmet m.v. (hjemmeundervisning).

Om nr. 2

Her tænkes på de tidlige faser, hvor den unge er på vej ud i en kriminel løbebane. Formålet med bestemmelsen er navnlig at forebygge, at den unge ender i alvorligere kriminalitet, fx bandekriminalitet.

Det afhænger af en konkret vurdering, om kriminalitetens omfang og karakter sammenholdt med de øvrige oplysninger om den unge og den unges situation, herunder øvrige forebyggende indsatser, der allerede måtte være igangsat, er grundlag for at træffe afgørelse om et ungepålæg. Man kan således ikke på forhånd opstille objektive kriterier for, at bestemte kriminelle handlinger fører til forældrepålæg, jf. bl.a. menneskerettighedskonventionens artikel 6 om retten til en fair rettergang mv.

Der henvises i øvrigt til reglerne om politiets underretning af de sociale myndigheder i forbindelse med sager, hvor unge under 18 år anholdes og afhøres.

Om nr. 3

Der kan her fx være tale om problemer, som kommer til udtryk i skolen eller på arbejdspladsen, om problemer der på andre måder kommer til udtryk i »det offentlige rum« fx ved truende adfærd i grupperingsmæssige sammenhænge og om problemer, som kommer til udtryk ved den unges misbrug eller anden selvskadende adfærd.

Det er en vurderingssag, om barnets eller den unges adfærdsmæssige problemer har en tyngde og en karakter, der begrunder anvendelse af ungepålæg. Man kan således ikke på forhånd opstille objektive kriterier for, hvilken type problemer der fører til afgørelse om ungepålæg.

Om nr. 4

Manglende samarbejde kan eksempelvis tænkes at bestå i, at den unge ikke møder op, når kommunen har indkaldt pågældende til et møde. Der kan også være tale om en situation, hvor der er blevet lavet en aftale med den unge om, at pågældende skal deltage i et behandlingsprogram, som vurderes at være vigtigt for den unges udvikling, men den unge efterfølgende alligevel ikke vil deltage.

For at træffe afgørelse om ungepålæg forudsættes det således, at der foreligger oplysninger om et eller flere af disse forhold. Tilstedeværelsen af en eller flere af disse problemstillinger hos den unge skal ses som indikatorer på, at den unges udvikling er i fare. Om de konkrete forhold udgør en trussel for den unges udvikling skal altid gøres til genstand for en konkret vurdering. Vurderingen foretages på baggrund af en undersøgelse af den unges forhold, jf. servicelovens § 50.

Om stk. 3.

Den unge kan pålægges et specificeret, fremadrettet krav om en eller flere konkrete handlepligter, som den unge skal påtage sig. Bestemmelsen indeholder en liste over mulige pålæg. Listen er ikke udtømmende, da det ikke er muligt på forhånd at forudse, hvilke konkrete pålæg der kan være egnede til at løse konkrete problemer.

Kommunen har således mulighed for at fastlægge de konkrete pålæg inden for visse rammer, som afgrænses af,

- at pålæggene skal være klart formulerede, så det er tydeligt for den unge, hvad pågældende skal gøre for at efterleve pålægget,
- at pålæggene skal være egnede til at bidrage til en løsning af problemerne i den konkrete sag. Det vil sige, at der skal være en direkte eller indirekte sammenhæng mellem pålæggets indhold og den adfærd eller ændring i adfærd, som man ønsker hos den unge. Handlepligterne skal i forlængelse heraf hjælpe den unge til at handle anderledes,
- at de konkrete handlepligter, den unge pålægges, er realistiske at efterleve,
- at pålæggets indhold skal stå i rimeligt forhold til formålet med pålægget og de problemer, der søges løst og
- at forældrepålæggene skal være sagligt velbegrundede og i øvrigt ligge inden for formålet i lov om social service.

Den unge kan fx pålægges at:

- *møde op til og følge skoleundervisning*, hvis den unge har haft ulovligt skolefravær eller i øvrigt ikke opfylder undervisningspligten, og et mere stabilt fremmøde vurderes at være vigtig for den unges udvikling,

- *tage i mod en foranstaltning efter § 52, stk. 1, 3, nr. 3, 6, 7, 9 og 10, fx:*
  - o tage imod et klubtilbud (nr. 1: konsulentbistand),
  - o deltage i et kursus i vredeshåndtering, hvis den unge udviser udadreagerende adfærd og ikke kan udtrykke eller håndtere sine følelser på anden vis (nr. 3: familiebehandling eller behandling af den unges problemer),
  - o deltage i et relevant socialpædagogisk behandlingstilbud, fx i tilfælde hvor der er behov for en samlet indsats i familien for at undgå anbringelse, men hvor den unge ikke gider deltage, selvom forældrene er indstillede på det (nr. 3: familiebehandling eller behandling af den unges problemer),
  - o tage i mod en kontaktperson, hvis den unge har behov for stabil og vedvarende voksenkontakt at støtte sig til for at holde fokus på de rette ting, fx uddannelse og beskæftigelse, men ikke umiddelbart ønsker at samarbejde med en kontaktperson (nr. 7: fast kontaktperson) eller
  - o tage i mod et praktiktilbud, hvis den unge vurderes i øvrigt at være klar til arbejdsmarkedet, men ikke umiddelbart er motiveret til at arbejde (nr. 9: formidling af praktiktilbud).
- *være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt*, hvis den unge flere gange har begået småkriminalitet eller udvist negativ adfærd i bestemte tidsrum, fx fredag og lørdag aften, eller
- *bidrage til at genoprette forrettet skade*, fx ved deltage i oprydning i lokalområdet efter hærværk eller lignende, så det bliver tydeligt, at den unges handlinger har negative konsekvenser for lokalområdet.

Der kan således både anvendes allerede eksisterende foranstaltninger efter serviceloven, ligesom den unge kan pålægges relevante handlepligter, som vurderes at kunne bidrage til en positiv udvikling hos den unge.

Der er mulighed for at lade ungepålægget indeholde flere handlepligter, hvis det konkret vurderes at være hensigtsmæssigt i forhold til formålet.

For så vidt angår muligheden for at pålægge unge konkrete arbejdspligter, fx i forbindelse med oprydning i lokalområdet, skal det bemærkes, at der skal tages højde for arbejdsmiljølovgivningens regler om, hvilke former for arbejde unge under 18 år må udføre, i det omfang de pålagte handlepligter må betragtes som arbejde for en arbejdsgiver.

Reglerne er uddybet i bekendtgørelsen om unges arbejde og finder anvendelse i det omfang, der er tale om beskæftigelse af unge under 18 år ved arbejde for en arbejdsgiver. Arbejdsmiljølovens regler bygger på EF-direktiv 94/33/EF af 22. juni 1994 om beskyttelse af unge på arbejdspladsen, som blev implementeret i dansk ret i 1996.

Ungepålægget vurderes ikke at være problematisk i forhold til Danmarks ratificering af ILO konvention nr. 182, idet denne omhandler forbud mod børnearbejde, der i henhold til konventionen defineres som trældom og tvangsarbejde. Konventionen forbyder desuden arbejde, der ifølge dets karakter eller de forhold det udføres under, kan skade børns helbred, sikkerhed eller moral.

Om stk. 4.

Jf. bestemmelsens stk. 3, nr. 2, kan den unge i forbindelse med afgørelse om ungepålæg ligeledes pålægges at tage imod en foranstaltning efter § 52, stk. 3, nr. 3 (familiebehandling eller behandling af den unges problemer), 6 (personlig rådgiver), 7 (fast kontaktperson), 9 (formidling af praktiktilbud) og 10 (anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling eller praktisk og pædagogisk støtte). Afgørelse om at iværksætte en eller flere af disse foranstaltninger kan i forbindelse med afgørelse om ungepålæg ske, selvom forældremyndighedsindehaveren ikke ønsker foranstaltningen iværksat, når det vurderes, at formålet med foranstaltningen skønnes at kunne opnås uanset det manglende samtykke.

Der vil i så fald være tale om selvstændig afgørelse.

Om stk. 5.

Det bemærkes, at det af hensyn til den unges retssikkerhed skal fremgå klart af afgørelsen, hvor længe pålægget gælder. Den tidsmæssige udstrækning skal i forlængelse heraf stå i rimeligt forhold til formålet med pålægget og de problemer, der søges løst, jf. også proportionalitetsgrundsætningen. Afgørelse om ungepålæg træffes for en afgrænset periode af højst 12 måneders varighed og kan forlænges med 6 måneder ad gangen, hvis betingelserne for at træffe afgørelse om ungepålæg fortsat er opfyldt. Det skal i forbindelse med forlængelse af pålægget vurderes, om de oprindelige handlepligter fortsat er egnede til en løsning af den unges problemer, eller om der er behov for at justere indholdet. Der er ikke fastsat en grænse for, hvor mange gange et pålæg kan forlænges.

Der henvises i øvrigt til bestemmelsens stk. 6 om kommunalbestyrelsens forpligtelse til at træffe afgørelse om bortfald.

Om stk. 6.

Bestemmelsen tager sigte på at regulere, hvornår et pålæg bortfalder. Der er tale om en udtømmende opregning.

Et ungepålæg skal bortfalde ved kommunalbestyrelsens beslutning, hvis det forhold, der har begrundet pålægget, ikke længere er til stede, herunder hvis pålægget har levet op til sit formål. Pålægget skal ligeledes bortfalde, hvis det ikke længere er egnet til at løse den unges problemer, herunder hvis pålægget efterleves, men ikke påvirker den unges problemer i en positiv retning.

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om bortfald af pålægget af egen drift, og *skal* gøre det, hvis den bliver opmærksom på, at grundlaget har ændret sig. Kommunalbestyrelsen kan også tage sagen op på baggrund af en henvendelse fra forældrene eller andre.

Bortfald af et pålæg kan eventuelt kombineres med afgørelse om et nyt ungepålæg med nye – og mere egnede – handlepligter.

Om stk. 7.

Det bemærkes, at afgørelse om manglende efterlevelse af et ungepålæg ikke er forbundet med egentlige sanktioner. Det er ikke muligt inden for servicelovens rammer at hjemle sanktioner over for børn og unge som konsekvens af manglende efterlevelse af et ungepålæg. Serviceloven rummer mulighed for anbringelse uden samtykke, og dette vil formentlig også i en del tilfælde være en reel mulighed ved manglende efterlevelse af et ungepålæg, fordi manglende overholdelse af ungepålægget indebærer en forværring af den unges situation. Men anbringelse uden samtykke må ikke ske per automatik eller som en sanktion ved manglende efterlevelse, idet en sådan afgørelse forudsætter en konkret vurdering af, om anbringelsesgrundlaget er opfyldt.

Hvis det er nødvendigt og formålstjenstligt for at sikre forældrenes aktive opbakning til den unges efterlevelse af ungepålægget, skal der som udgangspunkt træffes afgørelse om et forældreplæg over for forældremyndighedsindehaveren samtidig med, at der træffes afgørelse om ungepålæg, jf. også ændringen i nr. 1, som betyder at der fremover *skal* træffes afgørelse om forældreplæg i visse situationer. Afgørelse om et sådant ledsagende forældreplæg forudsætter, at kriterierne for anvendelse af forældreplægget er opfyldt, også når afgørelsen om forældreplæg træffes for at understøtte et ungepålæg.

Hvis der træffes afgørelse om forældreplæg, kan forældrene pålægges konkrete handlepligter, som bidrager til eller supplerer den unges efterlevelse af ungepålægget. Hvis den unge fx pålægges at deltage i et socialpædagogisk forløb, kan forældrene pålægges også at deltage. Eller forældrene kan pålægges at sørge for, at den unge møder op i skole, til en fritidsaktivitet eller til oprydning efter hærværk – alt afhængig af, hvad den unge pålægges.

Der vil dog også kunne tænkes situationer, hvor det ikke vil give mening at ledsage ungepålægget med et forældreplæg, fx i situationer hvor forældrene i forvejen bakker aktivt op om afgørelsen om ungepålæg og derfor kan forventes selv at bidrage til den unges efterlevelse af pålægget.

Et ledsagende forældreplæg skal håndhæves på samme måde som andre forældreplæg, dvs. ved at stoppe udbetalingen af børnefamilieydelse, hvis forældrene ikke efterlever de konkrete handlepligter i det ledsagende forældreplæg. Der vil dog være en del tilfælde, hvor forældrene overholder deres forældreplæg, men hvor den unge ikke overholder ungeplægget. Fx hvor forældrene er blevet pålagt at følge den unge skole, mens den unge er blevet pålagt at følge undervisningen hele dagen. I sådanne tilfælde kan der ikke træffes afgørelse om manglende efterlevelse af forældreplægget.

Forældremyndighedsindehaveren kan påklage kommunalbestyrelsens afgørelse til det sociale nævn, jf. servicelovens § 166, stk. 1, og kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Til nr. 4

Det foreslås, at der indføres krav om, at det i forbindelse med udarbejdelse af en foreløbig handleplan for unge under 18, der har begået voldskriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, jf. § 140, stk. 3, skal overvejes, om det vil være relevant at træffe afgørelse om ungeplæg som et led i indsatsen for at modvirke yderligere kriminalitet.

Dette foreslås på baggrund af, at reglerne om ungeplæg blandt andet fokuserer på kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed som en indikator på, at den unges udvikling er i fare. Et ungeplæg vil således kunne indgå i en indsats for at afholde den unge fra at begå yderligere kriminalitet.

Til nr. 5

Det foreslås, at forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 12 år, kan påklage kommunalbestyrelsens afgørelse om ungeplæg til det sociale nævn efter kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Ændringen indebærer først og fremmest en udvidet klageadgang for unge i alderen 12 - 14 år, som begrundes i, at der er tale om en afgørelse, hvor den unge direkte pålægges handlepligter, hvorfor den unge af retssikkerhedsmæssige årsager også bør have selvstændig mulighed for at klage over afgørelsen.

Barnet eller den unge, som er fyldt 12 år, har i forvejen selvstændig klageadgang ved afgørelse om valg af konkret anbringelsessted og ændret anbringelsessted, jf. § 167, stk. 1.

Til § 2

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft den 1. juli 2009.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 57 a. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at meddele forældremyndighedsindehaveren et forældreoplæg, jf. stk. 3, når der er risiko for, at et barns eller en ungs udvikling er i fare, og det vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

Stk. 2. Meddelelse af et forældreoplæg forudsætter, at der foreligger oplysninger om,

1) at barnet eller den unge har ulovligt skolefravær, eller at undervisningspligten i øvrigt ikke opfyldes,

2) at barnet eller den unge har begået kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed,

3) at barnet eller den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer, eller

4) at forældremyndighedsindehaveren nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.

Stk. 3. Et forældreoplæg angiver en eller flere konkrete handlepligter for forældremyndighedsindehaveren, som skal være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet. Det kan herunder fastsættes, at forældremyndighedsindehaveren skal

1) sikre barnets eller den unges fremmøde i skolen ved personligt at følge barnet eller den unge i skole,

2) deltage i forældremøder og konsultationer vedrørende barnets eller den unges skolegang,

3) sikre barnets eller den unges deltagelse i konkrete fritidsaktiviteter ved at følge barnet eller den unge til det pågældende sted,

4) sikre, at barnet eller den unge er hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt,

5) deltage i et af kommunen tilbudt forældreprogram eller

6) deltage i møder med relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.

Stk. 4. Afgørelsen om forældreoplæg træf-

Lovforslaget

1. I § 57 a, stk. 1, ændres »kan« til: »skal«.

2. I § 57 a indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

”Stk. 4. Afgørelse om forældreoplæg efter stk. 1 giver adgang til at træffe afgørelse efter § 52, stk. 1 og iværksætte foranstaltninger efter § 52, stk. 3, nr. 1, 2, 3, 7 og 10, selvom forældremyndighedsindehaveren ikke ønsker foranstaltningen iværksat, når det vurderes, at formålet med foranstaltningen skønnes at kunne opnås uanset det manglende samtykke.”

Stk. 4-7 bliver herefter stk. 5-8.

fes for en afgrænset periode af højst 12 måneders varighed. Forældreplægget kan forlænges med højst 6 måneder ad gangen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal oplyse forældremyndighedsindehaveren om, at overholdelse af plægget er en betingelse for at modtage børnefamilieydelse, jf. lov om en børnefamilieydelse.

Stk. 6. Hvis kommunen vurderer, at den, der er meddelt et forældreplæg efter stk. 1, ikke efterlever plægget, og at den manglende efterlevelse ikke beror på undskyldelige omstændigheder, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om dette. Afgørelsen er gældende for ét kvartal.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om bortfald af plægget, hvis kommunalbestyrelsen vurderer,

1) at forholdet, der lå bag plægget, ikke længere eksisterer, eller

2) at forældreplægget ikke længere er egnet til at løse barnets eller den unges problemer.

3. Efter § 57 a indsættes:

»§ 57 b. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at meddele en ung i alderen 12 til og med 17 år et ungeplæg, jf. stk. 3, når den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for den unges udvikling, og hvor det vurderes, at frivilligt samarbejde med den unge og forældremyndighedsindehaveren om støtte efter § 52, stk. 3 ikke er tilstrækkeligt til at afhjælpe den unges problemer, jf. stk.4. Afgørelsen om ungeplæg kan træffes uden forældremyndighedsindehaverens samtykke.

Stk. 2. Meddelelse af et ungeplæg forudsætter, at der foreligger oplysninger om,

1) at den unge har ulovligt skolefravær af bekymrende omfang, eller at undervisningspligten i øvrigt ikke opfyldes,

2) at den unge har begået kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed,

3) at den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer, eller

4) at den unge nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af den unges problemer.

Stk. 3. Et ungeplæg angiver en eller flere konkrete handleplaner for den unge, som skal være egnede til at bidrage til en løs-

ning af den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet. Det kan herunder fastsættes, at den unge skal

- 1) møde op til skoleundervisning,
- 2) modtage en foranstaltning efter § 52, stk. 3, nr. 3, 6, 7, 9 og 10,
- 3) være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt eller
- 4) bidrage til at genoprette forrettet skade, fx i forbindelse med hærværk.

Stk. 4 Afgørelse om ungepålæg efter stk. 1 giver adgang til at træffe afgørelse efter § 52, stk. 1 og iværksætte foranstaltninger efter § 52, stk. 3, nr. 3, 6, 7, 9 og 10, selv om forældremyndighedsindehaveren ikke ønsker foranstaltningen iværksat, når det vurderes, at formålet med foranstaltningen skønnes at kunne opnås uanset det manglende samtykke.

Stk. 5. Afgørelsen om ungepålæg træffes for en afgrænset periode af højst 12 måneders varighed. Ungepålægget kan forlænges med højst 6 måneder ad gangen.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om bortfald af pålægget, hvis kommunalbestyrelsen vurderer,

- 1) at forholdet, der lå bag pålægget, ikke længere eksisterer, eller
- 2) at ungepålægget ikke længere er egnet til at løse den unges problemer

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen skal ved afgørelse om ungepålæg efter stk. 1 overveje, om der samtidig bør træffes afgørelse om forældrepålæg efter § 57 a.«

§ 140. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan, inden der træffes afgørelse om foranstaltninger efter § 52, § 58 eller § 76. Betyder hensynet til barnet eller den unge, at man ikke kan afvente udarbejdelsen af en handleplan, er en kortfattet angivelse af formålet med foranstaltningen tilstrækkelig. Det påhviler da kommunalbestyrelsen snarest muligt og senest inden 4 måneder at opstille en handleplan.

Stk. 2. For unge under 18 år med et behandlingskrævende stofmisbrug skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for den behandling, der skal iværksættes, og for den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie.

Stk. 3. For unge under 18 år, der har begået voldskriminalitet eller anden alvorlig

4. I § 140, stk. 4, indsættes som 2. pkt.:

”Det skal i den forbindelse overvejes, om det vil være relevant at træffe afgørelse om ungepålæg, jf. § 57 b.

kriminalitet, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for en indsats, der kan modvirke yderligere kriminalitet og yde den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en foreløbig handleplan, jf. stk. 3, senest 7 dage efter, at kommunen har modtaget dokumentation fra politiet om den begåede kriminalitet.

Stk. 5. En handleplan skal angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet. Handleplanen skal bygge på de undersøgelser, der er gennemført, jf. § 50, og opstille mål og delmål i forhold til barnets eller den unges

- 1) udvikling og adfærd,
- 2) familieforhold,
- 3) skoleforhold,
- 4) sundhedsforhold,
- 5) fritid og venskaber og
- 6) andre relevante forhold.

Stk. 6. En handleplan skal endvidere angive indsatsens forventede varighed. I sager om anbringelse uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 8, og § 58, skal en handleplan tillige angive, hvilke former for støtte der selvstændigt skal iværksættes over for familien i forbindelse med, at barnet eller den unge opholder sig uden for hjemmet, og i tiden efter barnets eller den unges hjemgivelse.

Stk. 7. For unge, der er idømt en sanktion efter straffelovens § 74 a, skal handleplanen indeholde en konkret plan for, hvordan den unge snarest muligt og senest ved afslutningen af sanktionen påbegynder en uddannelse eller kommer i beskæftigelse.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældrene at udarbejde en særskilt plan for støtten til forældrene i forbindelse med en anbringelse uden for hjemmet.

§ 167. Afgørelser om valg af anbringelsessted og ændret anbringelsessted efter § 69, stk. 1 og 2, kan af barnet eller den unge, der er fyldt 12 år, og af forældremyndighedsindehaveren indbringes for det sociale nævn efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2. Afgørelser om behandling, uddannelse, samvær med personer fra netværket

5. I § 167, stk. 1 ændres ”§ 69, stk. 1 og 2” til: ”§ 69, stk. 1 og 2, afgørelser om ungepålæg efter § 57 b samt afgørelser om foranstaltning efter § 52, stk. 3, nr. 3, 6, 7, 9, og 10, der træffes i forbindelse med afgørelse om ungepålæg, jf. § 57 b, stk. 2”.

m.v., jf. § 69, stk. 2, og afgørelser om samvær og kontakt efter § 71, stk. 2, kan af den unge, der er fyldt 15 år, og af forældremyndighedsindehaveren indbringes for det sociale nævn efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. I det omfang afgørelsen angår den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, kan afgørelsen af denne på samme måde indbringes for det sociale nævn.

Stk. 3. Afgørelser i sager om bisidder til børn og unge efter § 48 a kan af barnet eller den unge og af forældremyndighedsindehaveren indbringes for det sociale nævn efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.